

רשומות

הצעות חוק

ה מ מ ש ל ה

15 בנובמבר 2010

546

ח' בכסלו התשע"א

עמוד

282 הצעת חוק שמירת הניקיון (תיקון מס' 17), התשע"א-2010

הצעת חוק שמירת הניקיון (תיקון מס' 17), התשע"א-2010

- תיקון סעיף 111
1. בחוק שמירת הניקיון, התשמ"ד-1984¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 111 –
 - (1) בכותרת השוליים, במקום האמור בה יבוא "עיכוב תשלום ההיטל והחזרתו";
 - (2) סעיפים קטנים (א) ו-(ד) – בטלים;
 - (3) בסעיף קטן (ב), במקום "אין בהגשת ערעור לפי סעיף קטן (א)" יבוא "אין בהגשת עתירה לבית משפט לעניינים מינהליים";
 - (4) בסעיף קטן (ג), במקום "התקבל ערעור כאמור בסעיף קטן (א)" יבוא "התקבלה עתירה לבית משפט לעניינים מינהליים".
 2. בסעיף 12 לחוק העיקרי, בסעיף קטן (ב1), במקום "סעיף קטן 13(ב)(1)(א)" יבוא "סעיף 13(ג)(1)(א)".

דברי הסבר

לעניינים מינהליים, ולא בדרך של ערעור לבית משפט השלום, וזאת משום שקביעת החשב היא קביעה מינהלית ולכן יש לדון בה בערכאה מינהלית, תוך שימוש בעילות מינהליות. במקביל, מוצע לתקן את התוספת הראשונה לחוק בתי משפט לעניינים מינהליים, התש"ס-2000 (להלן – חוק בתי משפט לעניינים מינהליים) (ר' דברי הסבר לסעיף 11 להצעת החוק).

נוסף על כך, ובהתאם לאמור לעיל, מוצע לתקן את סעיפים קטנים (ב) ו-(ג) של סעיף 111 לחוק כך שיתייחסו למצב שבו הוגשה עתירה מינהלית, ולא ערעור לפני בית משפט השלום. עוד מוצע למחוק את סעיף קטן (ד) של סעיף 111, שזה נוסחו: "על החלטת בית המשפט בערעור ניתן לערער ברשות, ובית המשפט ידון בערעור בשופט אחד". זאת, משום שבעקבות השינוי המוצע בסעיף 111, אין צורך לקבוע בחוק את סדרי הדין, שכן אלה נקבעים בחוק בתי משפט לעניינים מינהליים.

השינוי המוצע משנה את סעיף 111 כך שעניינו הוא עיכוב תשלום ההיטל והחזרתו במקרה של עתירה לבית משפט לעניינים מינהליים. משום כך מוצע לתקן גם את כותרת השוליים של הסעיף, כך שתשקף את נושאו של הסעיף כמוצע.

סעיף 2 סעיף 12(ב1) לחוק מעניק למפקח עובד המשרד להגנת הסביבה סמכות לתפוס חפץ הקשור לעבירה של השלכת פסולת גושית, פסולת בניין, גרוטאות, גרוטות רכב, פסדים או צמיגים בניגוד להוראות סעיף 2 (להלן – עבירת פסולת בניין), אם חשד שנעברה עבירה כאמור. לאור המוצע בסעיף 3(4) להצעת החוק – להחמיר את העונש בשל ביצוע עבירת פסולת בניין, כך שתעונן בסעיף 13(ג)(1)(א) במקום בסעיף 13(ב)(1)(א). (ר' דברי הסבר לסעיף 4 להצעת החוק). מוצע לתקן את סעיף 13(ב1) כך שישקף את התיקון האמור.

כללי בעיית השלכת פסולת בניין היא בעיה רחבת היקף, היוצרת את אחד המפגעים החמורים והבולטים ביותר להם אנו חשופים. ערוצי נחלים וצדדי דרכים בכל רחבי הארץ, מלאים בערמות של פסולת בניין שפנונו שלא כדיון על ידי קבלנים ומובילים שונים. מדי שנה נוצרים בישראל ארבעה מיליון טונות של פסולת בניין (נתון זה אינו כולל עודפי עפר, בכמות של שלושה מיליון טון נוספים מדי שנה).

לפי הנתונים הקיימים משנת 2008 רק 2.5 מיליון טונות של פסולת בניין פונו אל אתרי סילוק פסולת המיועדים לכך. המשמעות היא כי מדי שנה מיליון וחצי טונות של פסולת בניין פוריים ברחבי ארצנו, ויוצרים מפגע סביבתי חמור. הפגיעה הסביבתית מתבטאת הן ביצירת מפגע חזותי חמור, והן ביהום קרקעות ומי התהום הנוצר כתוצאה מכך שמי גשמים שוטפים את החומרים הכימיים הנמצאים בפסולת בניין, וגורמים לחלחול של חומרים אלה אל מי התהום.

החוק המוצע נועד בעיקרו לחזק את מנגנוני האכיפה הקיימים בחוק שמירת הניקיון, התשמ"ד-1984 (להלן – החוק), לשם טיפול בבעיית השלכת פסולת בניין שלא כדיון. נוסף על כך, מבקשת הצעת החוק להחמיר את הענישה גם בשל השלכת פסולת שאינה פסולת בניין או לכלוך רשות הרבים, בניגוד להוראות סעיף 2 לחוק, וכן לתקן תיקונים נוספים הנוגעים לסמכויות בתי המשפט הקבועות בחוק.

סעיף 1 סעיף 111 לחוק שעניינו ערעור על קביעת סכום היטל הטמנה, קובע בסעיף קטן (א) לאמור:

"(א) על החלטת חשב המשרד לפי סעיף 111 ניתן לערער לפני בית משפט שלום, בתוך שלושים ימים מהיום שבו נמסרה ההחלטה".

מוצע לתקן את סעיף 111(א) האמור כך שהגהה על קביעת החשב תהיה בדרך של עתירה לבית משפט

¹ ס"ח התשמ"ד, עמ' 142; התש"ע, עמ' 425.

3. בסעיף 12א לחוק העיקרי, בסעיף קטן (א), במקום "סעיף קטן 13(ב)(1)(א)" יבוא תיקון סעיף 12א "סעיף 13(ג)(א)(1)(א)".

4. בסעיף 13 לחוק העיקרי – תיקון סעיף 13

(1) בסעיף קטן (א), פסקאות (1) ו־(5) – יימחקו;

(2) בסעיף קטן (ב) –

(א) במקום פסקה (1) יבוא:

"(1) משליך פסולת או מלכלך את רשות הרבים בניגוד להוראות סעיף 2, למעט השלכת פסולת כאמור בסעיף קטן (ג);";

(ב) פסקאות (2) ו־(3) – יימחקו;

(ג) בפסקה (5), במקום "צו ניקוי" יבוא "צו לשמירת הניקיון";

(3) בסעיף קטן (ג), אחרי פסקה (1) יבוא:

"(א1) (א) משליך פסולת גושית, פסולת בניין, גרוטאות, גרוטות רכב, פסדים או צמיגים, בניגוד להוראות סעיף 2.

(ב) השליך אדם פסולת כאמור בפסקת משנה (א) מרכב רשאי בית המשפט, נוסף על כל עונש אחר ועל אף האמור בכל דין –

(1) לפסול אותו אדם מהחזיק ברישיון נהיגה לתקופה שלא תעלה על שנה אחת;

(2) לפסול אדם מהחזיק ברישיון הרכב שממנו הושלכה הפסולת, וזאת בין אם אותו אדם הוא המורשע ובין אם לאו, לתקופה שלא תעלה על שישה חודשים; ואולם לא יחליט בית המשפט על פסילת אדם שאינו המורשע מהחזיק ברישיון הרכב, אלא לאחר שנתן לו הזדמנות להשמיע את טענותיו;

ד ב ר י ה ס ב ר

עבירה זו, למאסר שנה או קנס כאמור בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין, ואם נעברה העבירה על ידי תאגיד – כפל הקנס האמור. משום כך מוצע למחוק את פסקה (1) בסעיף 13(א) לחוק, שזה נוסחה: "(1) משליך פסולת בניגוד להוראות סעיף 2 למעט השלכת פסולת כאמור בסעיף קטן (ב)(1)", ולקבוע עבירה זו, בהתאמות הנדרשות, כפסקה (1) בסעיף 13(ב) לחוק;

(2) עבירה של לכלוך רשות הרבים בניגוד להוראות סעיף 2 לחוק באופן שאינו מפורט בסעיף קטן ב(1), (2) ו־(3) לחוק (פסקה (5) בסעיף 13(א)) – העונש בשל עבירה זו הוא כיום קנס כאמור בסעיף 61(א)(3) לחוק העונשין, ואם נעברה העבירה על ידי תאגיד – כפל הקנס האמור. מוצע כי יוחמר העונש בשל ביצוע עבירה זו, למאסר שנה או קנס כאמור בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין, ואם נעברה העבירה על ידי תאגיד – כפל הקנס האמור. משום כך מוצע למחוק את פסקה (5) בסעיף 13(א) לחוק, שזה נוסחה: "מלכלך את רשות הרבים בניגוד להוראות סעיף 2 באופן שאינו מפורט בסעיף קטן (ב)(1), (2) ו־(3)", ולקבוע עבירה זו כפסקה (1) בסעיף 13(ב) לחוק.

סעיף 3 12א(א) לחוק מעניק למפקח עובד המשרד להגנת הסביבה סמכות למסור לנוהג ברכב הודעה האוסרת את השימוש בו לתקופה שלא תעלה על שלושים ימים וליטול את רישיון הרכב לאותה תקופה, אם נעברה לעיני המפקח עבירת פסולת בניין. לאור המוצע בסעיף 34(3) להצעת החוק – להחמיר את העונש בשל ביצוע עבירת פסולת בניין, כך שתעונן בסעיף 13(א)(1)(א) במקום בסעיף 13(ב)(1)(א) (ר' דברי הסבר לסעיף 4 להצעת החוק), מוצע לתקן את סעיף 12א(א) כך שישקף את התיקון האמור.

סעיף 4 סעיף 13 לחוק קובע את העבירות בו, ואת עונשן. מוצע לתקן את הסעיף, כך שתוחמר הענישה בעבירות המפורטות להלן, באופן הזה:

(1) עבירה של השלכת פסולת בניגוד להוראות סעיף 2 לחוק למעט השלכת פסולת כאמור בסעיף 13(ב)(1) לחוק (פסקה (1) בסעיף 13(א)) – העונש בשל עבירה זו הוא כיום קנס כאמור בסעיף 61(א)(3) לחוק העונשין, התשל"ז–1977 (להלן – חוק העונשין), ואם נעברה העבירה על ידי תאגיד – כפל הקנס האמור. מוצע כי יוחמר העונש בשל ביצוע

(3) הורה בית המשפט על פסילת אדם מהחזיק ברישיון הרכב, יורה על מקום הימצא הרכב במהלך תקופת הפסילה.

תיקון סעיף 13ב 5. בסעיף 13ב לחוק העיקרי –

(1) במקום כותרת השוליים יבוא "צו לשמירת הניקיון";

(2) במקום סעיף קטן (א) יבוא:

"(א) (1) נוכח השר או עובד המשרד שהוא הסמיך לעניין זה כי מתקיים אחד מאלה, וטרם הוגש כתב אישום, רשאי הוא לתת צו לשמירת הניקיון לפי הוראות סעיף זה:

(א) הושלכו פסולת, פסולת בניין או גרוטות רכב או לוכלכה רשות הרבים, בניגוד להוראות סעיף 2, או שקיים יסוד סביר להניח כי תושלך פסולת או תלוכלך רשות הרבים כאמור;

ד ב ר י ה ס ב ר

ניקוי" לפי הוראות סעיף 13ב, תתייחס העבירה לאי-ביצוע "צו שמירת ניקיון", וזאת משום התיקונים המוצעים בסעיף 13ב (ר' דברי הסבר לסעיף 5 להצעת החוק).

סעיף 5 סעיף 13ב לחוק, בנוסחו כיום, מסמיך את כללי השר להגנת הסביבה (להלן – השר) או מי שהוא הסמיך לעניין זה לתת צו ניקוי. סמכות זו מאפשרת להורות על ניקוי שטח, לאחר יצירת המפגע.

מוצע להעניק לשר או למי שהוא הסמיך לעניין זה, את הסמכות למנוע את יצירת המפגע בעוד מועד, או לצמצמה. היתרון הסביבתי של מניעה או צמצום של המפגע (ולא רק ניקוי השטח לאחר היווצרות המפגע) הוא ברור, ומשום כך קיימות דוגמאות רבות בחקיקה הסביבתית לצווים כמתואר, וביניהן – סעיף 9 לחוק שמירת הסביבה החופית, התשס"ד–2004; סעיף 8א לחוק מניעת זיהום הים ממקורות יבשתיים, התשמ"ח–1988; סעיף 5א לחוק מניעת זיהום הים (הטלת פסולת), התשמ"ג–1983; סעיף 45 לחוק אוויר נקי, התשס"ח–2008.

לפסקה (1)

מוצע לתקן את כותרת השוליים של סעיף 13ב לחוק, כך שתשקף את התיקון המוצע בסעיף זה. כך, כותרת השוליים של הסעיף תהיה "צו שמירת ניקיון" במקום "צו ניקוי".

לפסקה (2)

סעיף 13ב לחוק שעניינו צו ניקוי, קובע בסעיף קטן (א) לאמור:

"(א) נוכח השר לאיכות הסביבה או מי שהוא הסמיך לעניין זה כי הושלכה פסולת או פסולת בניין ברשות הרבים או כי לוכלכה רשות הרבים, וטרם הוגש כתב אישום, רשאי הוא לצוות על מי שהשליך את הפסולת או על מי שלכלך את רשות הרבים, או על בעל הנכס, על מחזיק הנכס שבו הושלכה הפסולת או על מי שהזמין את פינוי הפסולת שהושלכה, או על הרשות המקומית שבתחומה הושלכה הפסולת, לסלק את הפסולת למקום, באופן ובתוך תקופת הזמן שתיקבע בצו ושתחילתה ממועד מסירת הצו, ולנקות

כיום החוק מבחין בין עבירה כללית של לכלוך רשות הרבים בניגוד להוראות סעיף 2, הקבועה בפסקה (5) של סעיף 13א, לבין עבירות ספציפיות כמפורט להלן, כאשר העונש בשל ביצוע העבירות הספציפיות המפורטות לעיל הוא חמור יותר:

(א) עבירה של השלכת פסולת מכלי שיט בניגוד להוראות סעיף 2 (המעוגנת בפסקה (2) בסעיף 13ב) (לחוק);

(ב) עבירה של לכלוך רשות הרבים באופן המפורט בסעיף 5א(א) (המעוגנת בפסקה (3) בסעיף 13ב) (לחוק);

לאור ההצעה להחמיר את הענישה בשל ביצוע העבירה הכללית של לכלוך רשות הרבים באופן המנוגד להוראות סעיף 2 לחוק כמוצע לעיל, ההבחנה בין העבירות הופכת למיותרת. משום כך, מוצע למחוק את פסקה (2) של סעיף 13א(ב) שזה נוסחה: "(2) משליך פסולת מכלי שיט בניגוד להוראות סעיף 2", וכן את פסקה (3) של סעיף 13א(ב) שזה נוסחה: "(3) מלכלך את רשות הרבים באופן המפורט בסעיף 5א(א)".

יודגש שההבחנה בין העבירה הכללית של לכלוך רשות הרבים בניגוד להוראות סעיף 2 ובין עבירת פסולת בניין, נותרת בעינה לאור החמרת הענישה המוצעת;

(3) עבירת פסולת בניין – העונש בשל עבירה זו הוא כיום מאסר שנה או קנס כאמור בסעיף 61(א)4 לחוק העונשין, ואם נעברה העבירה על ידי תאגיד – כפל הקנס האמור. מוצע כי יוחמר העונש בשל ביצוע עבירה זו למאסר שלוש שנים או כפל הקנס האמור בסעיף 61(א)4 לחוק העונשין, ואם נעברה העבירה על ידי תאגיד – ארבע פעמים הקנס האמור בסעיף 61(א)4 לחוק העונשין. משום כך מוצע למחוק את פסקה (1) בסעיף 13א(ב), שזה נוסחה "משליך פסולת גושית, פסולת בנין, גרוטאות, גרוטות רכב, פסדים או צמיגים בניגוד להוראות סעיף 2", ולקבוע עבירה זו כפסקה 1א בסעיף 13א(ג) לחוק.

עוד מוצע לתקן את העבירה הקבועה בפסקה (5) בסעיף 13א(ב), כך שבמקום לקבוע עבירה על אי-ביצוע "צו

(ב) פונתה פסולת מאחד הסוגים המפורטים בסעיף 7(א) שלא בהתאם להוראות לפי סעיף 7(ד), או שקיים יסוד סביר להניח כי תפונה פסולת כאמור.

(2) צו לשמירת הניקיון יכול שיינתן לכל אחד מאלה, לפי העניין:

(א) מי שהשליך את הפסולת, פסולת הבניין או גרוטות הרכב או מי שלכלך את רשות הרבים, כאמור בפסקה 1(א), או מי שקיים יסוד סביר להניח כי הוא עומד לבצע פעולה מהפעולות כאמור;

(ב) מי שפינה את הפסולת כאמור בפסקה 1(ב), או מי שקיים יסוד סביר להניח כי הוא עומד לבצע פינוי כאמור;

(ג) בעל הנכס או מחזיק הנכס שבו בוצעה או עומדת להתבצע פעולה מהפעולות כאמור בפסקאות משנה (א) או (ב);

(ד) הרשות המקומית שבתחומה בוצעה או עומדת להתבצע פעולה מהפעולות המנויות בפסקאות משנה (א) או (ב);

(ה) מי שהזמין את פינוי הפסולת, פסולת הבניין או גרוטות הרכב שהושלכו או שקיים יסוד סביר להניח כי יושלכו, כאמור בפסקה 1(א), או מי שהזמין את פינוי הפסולת שפונתה או שיש יסוד סביר להניח כי תפונה כאמור בפסקה 1(ב);

(ו) הנוהג ברכב, בעל הרכב או האחראי לרכב שממנו הושלכו הפסולת, פסולת הבניין או גרוטות רכב או שקיים יסוד להניח כי ממנו יושלכו, כאמור בפסקה 1(א), או הנוהג ברכב, בעל הרכב או האחראי לרכב אשר הוביל פסולת שפונתה או שיש יסוד להניח כי תפונה, כאמור בפסקה 1(ב).

ד ב ר י ה ס ב ר

(ג) מי שפינה פסולת, פסולת בניין או גרוטות בניגוד להוראות סעיף 7(ד);

(ד) מי שעמד לבצע פעולה מהפעולות האמורות;

(ה) מי שהזמין את פינוי הפסולת כאמור בפסקאות משנה (א) או (ב) בניגוד להוראות סעיף 7(ד);

(ו) בעל הנכס או מחזיק הנכס שבו בוצעה פעולה מהפעולות האמורות או שבו עמדה להתבצע פעולה מפעולות אלה;

(ז) הרשות המקומית שבתחומה בוצעה או עמדה להתבצע פעולה מפעולות אלה;

(ח) הנוהג ברכב, בעל הרכב או האחראי לרכב שממנו הושלכו הפסולת, פסולת הבניין או גרוטות רכב כאמור בפסקת משנה (א) או שקיים יסוד להניח כי ממנו יושלכו כאמור, או הנוהג ברכב, בעל הרכב או האחראי לרכב אשר הוביל פסולת שפונתה כאמור בפסקת משנה (ג) או שיש יסוד להניח כי תפונה כאמור;

את שלוכלך, ורשאי הוא לדרוש, במידת האפשר ובהתאם לנסיבות, להחזיר את המצב לקדמותו.

מוצע להחליף את הסעיף הקטן האמור ולהרחיב את ההסדר הקבוע בו כך שיקבע את הדברים האלה:

(1) המצבים אשר בשלהם ניתן לתת צו שמירת ניקיון:

(א) הושלכו פסולת, פסולת בניין או גרוטות רכב או לכלוך רשות הרבים, בניגוד להוראות סעיף 2 או שקיים יסוד סביר להניח כי תושלך פסולת או תוכלך רשות הרבים כאמור;

(ב) פונתה פסולת מאחד הסוגים המפורטים בסעיף 7(א) שלא בהתאם להוראות לפי סעיף 7(ד) או שקיים יסוד סביר להניח כי תפונה פסולת כאמור;

(2) הגורמים שלהם ניתן לתת צו שמירת ניקיון:

(א) מי שהשליך פסולת, פסולת בניין או גרוטות בניגוד להוראות סעיף 2;

(ב) מי שלכלך את רשות הרבים, בניגוד להוראות סעיף 2;

3) בצו לשמירת הניקיון רשאי השר או עובד המשרד שהוא הסמיך לעניין זה לצוות על ביצוע פעולות כמפורט להלן, לפי העניין, במועד ובאופן שייקבעו בצו –

(א) להפסיק את הפעולה שלגביה ניתן הצו, להימנע ממנה או לצמצמה, ולנקוט אמצעים אחרים הדרושים למניעה או לצמצום של הפעולה כאמור, לסילוק הפסולת או לניקוי הכלכלך, ולעניין צו הניתן לבעל נכס או למחזיק נכס כאמור בפסקה (2)(ג) – גם לצוות עליו שלא לאפשר לאדם אחר לבצע את הפעולה שלגביה ניתן הצו בנכס שבבעלותו או בהחזקתו;

(ב) להחזיר, במידת האפשר ובהתאם לנסיבות, את המצב לקדמותו;

3) בסעיף קטן (א1), בפסקה (1), במקום "הושלכה פסולת או פסולת בניין ברשות הרבים או כי לוכלכה רשות הרבים" יבוא "מתקיים תנאי מהתנאים האמורים בסעיף קטן (א1)", במקום "לצוות כאמור בסעיף קטן (א) על מי שהשליך את הפסולת או על מי שלכלך את רשות הרבים או על בעל הנכס שבו הושלכה הפסולת" יבוא "לצוות כאמור בסעיף קטן (א3) על המנויים בסעיף קטן (א2), לפי העניין" ובמקום "לצוות על הרשות המקומית, כאמור בסעיף קטן (א)" יבוא "לצוות על הרשות המקומית כאמור בסעיף קטן (א3)";

4) אחרי סעיף קטן (ד) יבוא:

"(ה) על אף האמור בסעיפים קטנים (א) עד (ד), רשאי מי שמוסמך לתת צו לפי סעיפים קטנים (א) או (א1) להורות, בעל פה, לאדם המשליך לנגד עיניו פסולת, פסולת בניין או גרוטות רכב או המכללך לנגד עיניו את רשות הרבים, בניגוד להוראות סעיף 2, או המפנה לנגד עיניו פסולת בניגוד להוראות סעיף (ד), להימנע באופן מיידי מביצוע הפעולה כאמור או להורות לו, בעל פה, כיצד לבצעה; הוראה כאמור תעמוד בתוקפה עד למתן צו לפי סעיפים קטנים (א) או (א1) או עד תום שבעה ימים מהמועד שבו ניתנה ההוראה, לפי המוקדם מביניהם."

ד ב ר י ה ס ב ר

המקומית. בהמשך לתיקון המוצע בסעיף 13ב(א) לחוק, מוצע לתקן גם את סעיף 13ב(א1) כך שישקף את התיקון האמור, ויקנה לראש רשות מקומית או למי שהוסמך על ידו לעניין זה, את כל הסמכויות הנתונות בסעיף 13ב(א) המוצע לשר או למי שהוא הסמיך לעניין זה, וכל זאת לגבי תחום השיפוט של הרשות המקומית.

לפסקה (4)

מוצע לקבוע כי מי שמוסמך לתת צו כמפורט לעיל, יהיה רשאי להורות בעל פה, באופן מיידי, הוראה בעניין שלגביו ניתן לצוות כאמור, בלי לעמוד בחובות שונות הנוגעות למסירת הצו או להמצאת העתקים, וזאת אם השלכת הפסולת, פסולת הבניין או הגרוטות או לכלוך רשות הרבים, בניגוד להוראות סעיף 2, או פינוי הפסולת בניגוד להוראות סעיף (ד), מתבצעים לנגד עיניו. הוראה שניתנה באופן המפורט לעיל, תהיה בתוקף עד למתן צו לפי סעיף 13ב(א) או (א1) בידי מי שנתנה, או עד תום שבעה ימים מהמועד שבו ניתנה, לפי המוקדם מביניהם השניים.

3) הפעולות שעל ביצוען ניתן לצוות:

(א) הפסקת הפעולה שלגביה ניתן הצו;

(ב) הימנעות מהפעולה שלגביה ניתן הצו;

(ג) צמצום הפעולה שלגביה ניתן הצו;

(ד) נקיטת אמצעים אחרים הדרושים למניעה או לצמצום של הפעולה שלגביה ניתן הצו, לסילוק הפסולת או לניקוי הכלכלך;

(ה) לעניין צו הניתן לבעל נכס או למחזיק בנכס – שלא לאפשר לאדם אחר לבצע את הפעולה שלגביה ניתן הצו, בנכס שבבעלותו או בהחזקתו;

(ו) החזרת את המצב לקדמותו.

לפסקה (3)

סעיף 13ב(א1) לחוק בנוסחו הנוכחי מעניק לראש רשות מקומית או למי שהוסמך על ידו לעניין זה, סמכות לתת צו ניקוי לגבי שטח הנמצא בתחום שיפוטה של הרשות

6. בסעיף 13ב לחוק העיקרי, במקום הסיפה החל במילים "לבית המשפט" יבוא "לבית משפט השלום בקשה לביטול, ולעניין צו לפי סעיף קטן (א)1) – לבית משפט השלום או לבית המשפט לעניינים מקומיים".
7. בסעיף 15א לחוק העיקרי, בסעיף קטן (ג), במקום "פסקאות (א)1) או (א)4) של סעיף 13(ב)" יבוא "סעיף 13(ב)4) או לפי סעיף 13(ג)1)א".
8. אחרי סעיף 15א לחוק העיקרי יבוא:

"פרק ז' 1: חילוט רכוש"

הגדרה 15ב. בפרק זה, "נידון" – אדם אשר הורשע בעבירה.

חילוט רכוש הקשור 15ג. (א) הורשע אדם בעבירה לפי חוק זה, רשאי בית המשפט, לטענה על כל עונש אחר, לצוות על חילוט רכוש הקשור לעבירה כאמור.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), הורשע נידון בעבירה לפי סעיף 13(ג)1א), ובחמש השנים שקדמו להרשעה כאמור הורשע באותה עבירה, יצווה בית המשפט, נוסף על כל עונש אחר, על חילוט כלי רכב ששימש לביצוע העבירה, שאיפשר את ביצועה או שיועד לכך, אלא אם כן סבר שלא לעשות כן מנימוקים מיוחדים שיפרט, לרבות מן הטעם כי הפסולת שהשליך הנידון היתה בכמות מזערית ולא הכילה חומר מסוכן כהגדרתו בחוק החומרים המסוכנים; לעניין זה, "הרשעה" – כהגדרתה בסעיף 15א(א).

ד ב ר י ה ס ב ר

החל על כל חפץ שנתפס לפי סעיף 32 לפסד"פ, או שהגיע לידי המשטרה כאמור בסעיף 33 לפסד"פ, אם האדם שהורשע במעשה העבירה שנעשה בחפץ או לגביו הוא בעל החפץ. עוד קובע סעיף 39 האמור כי אם ניתן חפץ כשכר בעד ביצוע עבירה או כאמצעי לביצועה ולא חל עליו אחד התנאים האחרים האמורים בסעיף 32 לפסד"פ, לא יחולט אלא אם כן החפץ ניתן מאת בעליו, או מאת המחזיק בו כדין, או על דעתו, כשכר בעד ביצוע העבירה שעליה הורשע הנידון, או כאמצעי לביצועה, או בעד ביצוע עבירה אחרת הקשורה בעבירה שבה הורשע הנידון, או כאמצעי לביצוע העבירה האחרת; ואין נפקא מינה אם ביצע הנידון את העבירה האחרת ואם לאו, ואף אם לא נתכוון לבצע.

מוצע לקבוע כי על חפצים הקשורים בביצוע עבירה על החוק לא יחול הסדר החילוט הקבוע בפסד"פ, אלא הסדר חילוט ספציפי שמוצע לקבעו בפרק ז' לחוק.

לסעיף 15ג המוצע

בסעיף קטן (א) מוצע לקבוע כי בית המשפט יהיה רשאי להורות, נוסף על כל עונש אחר, גם על חילוט כל רכוש הקשור בביצוע עבירה לפי החוק. בסעיף קטן (ב) מוצע לקבוע שאם הורשע אדם בעבירה פסולת בניין, וזו הרשעתו השנייה בתוך חמש שנים, יהיה חייב בית המשפט להורות על חילוט כלי הרכב ששימש לביצוע העבירה, שאיפשר את ביצועה או שיועד לכך, אלא אם כן

סעיף 6 סעיף 13ב לחוק קובע בסעיף קטן (א) כי בית המשפט המוסמך לדון בבקשה לביטול צו לפי סעיף 13ב הוא בית המשפט המוסמך לדון בעבירה נושא הצו. משמעות קביעה זו היא כי ניתן להגיש בקשה לביטול הצו בבית משפט השלום ובבית משפט לעניינים מקומיים (ר' לעניין זה, סעיף 55 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984, וכן פרט 18 לתוספת השלישית בחוק האמור). מכיוון שאין זה ראוי שצווים אשר הוצאו בידי המדינה יידונו בבית משפט לעניינים מקומיים, מוצע לתקן את הסעיף האמור כך שהאפשרות לדון בבקשה לביטול צו בבית משפט לעניינים מקומיים תהיה קיימת רק כאשר הרשות המקומית היא שהוציאה את הצו.

סעיף 7 סעיף 15א לחוק עניינו תשלום למודיע על השלכת פסולת בניין שלא כדין, והוא קובע שאם הוגש תיעוד, כאמור בסעיף 15א, על ביצוע עבירת פסולת בניין, יורה בית המשפט על תשלום גמול כספי למתעד. לאור המוצע בסעיף 4 להצעת החוק – להחמיר את העונש בשל ביצוע עבירת פסולת בניין כך שהעבירה כאמור תעוגן בסעיף 13(ג)1א(א) לחוק במקום בסעיף 13(ב)1א(א) (ר' דברי הסבר לסעיף 4 להצעת החוק), מוצע לתקן את סעיף 15א(ג) כך שישקף את התיקון האמור.

סעיף 8 סעיף 39 לפקודת סדר הדין הפלילי כללי (מעצר וחיתוף) [נוסח משולב], התשכ"ט-1969 (להלן – הפסד"פ), קובע הסדר כללי של חילוט,

(ג) על חילוט לפי סעיף זה יחולו הוראות סעיפים 10 עד 13, 18(א2), (ב) ו-1(ג) ו-20 עד 30 לחוק מאבק בארגוני פשיעה, התשס"ג-2003² (בסעיף זה – חוק מאבק בארגוני פשיעה). בשינויים המחויבים ובשינויים אלה:

(1) בסעיף 13(א) לחוק מאבק בארגוני פשיעה, במקום "בבית משפט מחוזי" יקראו "בבית משפט השלום";

(2) בסעיף 21 לחוק מאבק בארגוני פשיעה, במקום "לאפוטרופוס הכללי" יקראו "לחשב המשרד" ובהגדרה "בית המשפט", במקום האמור בה יקראו "בית המשפט שאליו הוגש כתב האישום";

(3) בסעיף 23 לחוק מאבק בארגוני פשיעה –

(א) בסעיף קטן (ב), במקום "שישה חודשים" יקראו "שלושה חודשים";

(ב) בסעיף קטן (ג), במקום "שופט של בית המשפט העליון" יקראו "שופט של בית משפט מחוזי";

ד ב ר י ה ס ב ר

יודגש שלשם התאמת ההוראות האמורות בחוק מאבק בארגוני פשיעה, לחוק, בוצעו השינויים האלה:

(1) סעיף 13(א) לחוק מאבק בארגוני פשיעה מסמיך את בית המשפט לקבוע שהדיון בחילוט יהיה בהליך אזרחי בבית משפט מחוזי. מוצע לשנות זאת כך שבכל הנוגע לחילוט לפי החוק, יהיה ניתן לקבוע העברת דיון לבית משפט השלום;

(2) סעיף 21 לחוק מאבק בארגוני פשיעה מסמיך את בית המשפט לתת סעדים זמניים לחילוט ומאפשר לבית המשפט להורות הוראות לאפוטרופוס הכללי. מכיוון שרכוש שחולט לפי החוק ינוהל בידי חשב המשרד, בעבור הקרן לשמירת הניקיון (ר' סעיף 15ד בנוסחו המוצע), מוצע לקבוע כי בית משפט יהיה רשאי להורות הוראות כאמור לחשב המשרד ולא לאפוטרופוס הכללי. סעיף 21 לחוק מאבק בארגוני פשיעה מגדיר בית משפט כ"בית המשפט המחוזי שאליו הוגש כתב האישום או הבקשה לחילוט בהליך אזרחי, לפי העניין". מוצע לשנות זאת כך שבכל הנוגע לחילוט לפי החוק, יוגדר בית משפט כ"בית המשפט שאליו הוגש כתב האישום", כלומר בית משפט השלום;

(3) סעיף 23(ב) לחוק מאבק בארגוני פשיעה קובע שצו זמני לחילוט יפקע בתוך חצי שנה אם לא יוגש כתב אישום. מוצע לשנות זאת כך שצו זמני לחילוט לפי החוק יפקע בתוך שלושה חודשים.

סעיף 23(ג) לחוק מאבק בארגוני פשיעה קובע ששופט בית המשפט העליון רשאי להורות על הארכת תוקפו של צו זמני לחילוט. מוצע לשנות זאת כך שבית משפט מחוזי יהיה מוסמך להאריך את תוקפו של צו זמני לחילוט מכוח החוק;

סבר שלא לעשות כן מנימוקים מיוחדים שיפורטו. הסעיף מונה נימוק אפשרי לכך שבית משפט לא יורה על חילוט כלי הרכב, והוא שהשלכת הפסולת הגושית, פסולת הבניין, הגרוטאות, גרוטות הרכב, הפסדים או הצמיגים היא בכמות מזערית ואינה מכילה חומר מסוכן כהגדרתו בחוק החומרים המסוכנים, התשנ"ג-1993. דוגמה זו היא למען ההבהרה, ואינה מונעת העלאת נימוקים אחרים. יודגש, שלעניין זה יראו אדם כמי שהורשע, גם אם בית המשפט קבע שביצע את העבירה בלי שהורשע.

בסעיף קטן (ג) מוצע להחיל על חילוט לפי החוק את הסדרי החילוט הקבועים בחוק מאבק בארגוני פשיעה, התשס"ג-2003 (להלן – חוק מאבק בארגוני פשיעה), שעניינם זכות טיעון למי שיש לו טענה ברכוש (סעיף 11 לחוק מאבק בארגוני פשיעה); הוכחת העובדות והתנאים הנדרשים לצורך חילוט (סעיף 12 לחוק מאבק בארגוני פשיעה); העברת הדיון בחילוט להליך אזרחי וחילוט במסגרת אותו הליך (סעיף 13 לחוק מאבק בארגוני פשיעה); רכוש שאין לחלטו בשל זכויות של אחר (סעיף 18 לחוק מאבק בארגוני פשיעה); הוכחת התקימות הסייגים לחילוט (סעיף 20 לחוק מאבק בארגוני פשיעה); סמכות למתן סעדים זמניים (סעיף 21 לחוק מאבק בארגוני פשיעה); תנאים למתן סעדים זמניים (סעיף 22 לחוק מאבק בארגוני פשיעה); מתן סעד זמני בטרם הוגש כתב אישום (סעיף 23 לחוק מאבק בארגוני פשיעה); צו זמני במעמד צד אחד (סעיף 24 לחוק מאבק בארגוני פשיעה); החלת הוראות לעניין זכות טיעון והסייגים לחילוט רכוש (סעיף 25 לחוק מאבק בארגוני פשיעה); מתן צו זמני במידה שאינה עולה על הנדרש (סעיף 26 לחוק מאבק בארגוני פשיעה); פיצויים (סעיף 27 לחוק מאבק בארגוני פשיעה); תיקון צו חילוט או ביטולו (סעיף 28 לחוק מאבק בארגוני פשיעה); עיון חוזר בצו זמני (סעיף 29 לחוק מאבק בארגוני פשיעה) וערעור (סעיף 30 לחוק מאבק בארגוני פשיעה).

² ס"ח התשס"ג, עמ' 502.

4) בסעיפים 27 ו-28(ג) ו-(ד) לחוק מאבק בארגוני פשיעה, בכל מקום, במקום "מאוצר המדינה" יקראו "מהקרן";

5) בסעיף 30 לחוק מאבק בארגוני פשיעה, במקום "לבית המשפט העליון" יקראו "לבית משפט מחוזי" ובמקום "בית המשפט העליון" יקראו "בית משפט מחוזי".

ניהול הרכוש המחולט 115. החלטת בית המשפט על חילוט לפי פרק זה תהיה אסמכתה בידי חשב המשרד או מי מטעמו לתפוס את הרכוש המחולט; הרכוש שחולט, או תמורתו, יועבר לקרן.

9. בסעיף 16 לחוק העיקרי, בסעיף קטן (ב), במקום "13(ב)(1)(ב)(2)" יבוא "13(ג)(א)(ב)(2)". תיקון סעיף 16
10. בחוק המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות, התשנ"ה-1995³, בסעיף 1, בהגדרה "חוב", בפסקה (9)(ד), במקום "צו ניקוי" יבוא "צו לשמירת הניקיון". תיקון חוק המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות
11. בחוק בתי משפט לעניינים מינהליים, התש"ס-2000⁴ (בחוק זה – חוק בתי משפט לעניינים מינהליים), בתוספת הראשונה, בפרט 23, בסופו יבוא: תיקון חוק בתי משפט לעניינים מינהליים
- "(4) החלטת חשב המשרד להגנת הסביבה לפי סעיף 111 לחוק שמירת הניקיון, התשמ"ד-1984".
12. בחוק הרשויות המקומיות (אכיפה סביבתית – סמכויות פקחים), התשס"ח-2008⁵, בתוספת, בפרט 8), במקום "13(א)(1) עד (3) ו-(5), (ב)(1) ו-(3)" יבוא "13(א)(2) ו-(3), (ב)(1)". תיקון חוק הרשויות המקומיות (אכיפה סביבתית – סמכויות פקחים)

ד ב ר י ה ס ב ר

4) סעיף 27 לחוק מאבק בארגוני פשיעה קובע שיינתן פיצוי למי שניזוק בשל צו זמני מאוצר המדינה. מכיוון שחילוט לפי החוק יתבצע אל הקרן לשמירת הניקיון, מוצע לשנות זאת כך שפיצוי כאמור יינתן מהקרן האמורה. שינוי דומה נדרש גם בסעיפים 28(ג) ו-(ד) לחוק מאבק בארגוני פשיעה;

5) סעיף 30 לחוק מאבק בארגוני פשיעה קובע כי ערעור על החלטות בדבר מתן צו חילוט, תיקונו או ביטולו ועל כל החלטה במסגרת הדיון בבקשה למתן צו זמני ייעשה לבית המשפט העליון. מוצע לשנות זאת כך שערעור על החלטות כאמור מכוח החוק ייעשה לבית משפט מחוזי.

לסעיף 115 המוצע

מוצע להעניק לחשב המשרד להגנת הסביבה את הסמכות לתפוס את הרכוש המחולט, ולקבוע כי הרכוש המחולט או תמורתו יועברו לקרן לשמירת הניקיון.

סעיף 9 סעיף 16(ב) לחוק עוסק בסמכות שר המשפטים להתקין תקנות לעניין ביצוע פסילת אדם אשר הורשע בעבירת פסולת בניין מהחוק ברישיון הרכב שממנו הושלכה הפסולת. הצעת חוק זו מבקשת להחמיר את העונש בשל ביצוע עבירת פסולת בניין. שינוי מוצע זה

סעיף 10 סעיף 1 לחוק המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות, התשנ"ה-1995, מגדיר "חוב", בין השאר, ככפל הוצאות שהוצאו לשם ביצוע צו ניקוי לפי סעיף 13(ב). לאור השינוי המוצע בסעיף 5 להצעת החוק, מוצע לתקן את ההגדרה "חוב" האמורה, כך שתתייחס ל"צו שמירת ניקיון" במקום ל"צו ניקוי".

סעיף 11 כאמור בדברי ההסבר לסעיף 1 להצעת החוק, מוצע לקבוע שהשגה על החלטת חשב המשרד להגנת הסביבה לפי סעיף 111 לחוק תהיה בדרך של עתירה לבית משפט לעניינים מינהליים. לשם כך, מוצע לתקן את פרט 23 לתוספת הראשונה לחוק בתי משפט לעניינים מינהליים, התש"ס-2000, כך שתיווסף לו פסקה (4) אשר תקבע כי אפשר לעתור לבית משפט לעניינים מינהליים נגד החלטת חשב המשרד להגנת הסביבה לפי סעיף 111 לחוק.

סעיף 12 התוספת לחוק הרשויות המקומיות (אכיפה סביבתית – סמכויות פקחים), התשס"ח-2008

³ ס"ח התשנ"ה, עמ' 170; התש"ע, עמ' 385.

⁴ ס"ח התש"ס, עמ' 190; התש"ע, עמ' 617.

⁵ ס"ח התשס"ח, עמ' 534; התשס"ט, עמ' 146.

(א) הוראות סעיף 11ט לחוק העיקרי בנוסחו בסעיף 1 לחוק זה ופרט 23(4) לחוק בתי משפט לעניינים מינהליים בנוסחן בסעיף 11 לחוק זה, יחולו גם על הליכים שהוגש בעניינם ערעור לבית משפט השלום לפי סעיף 11ט לחוק העיקרי בנוסחו לפני יום תחילתו של חוק זה (בסעיף זה – יום התחילה) ושהיו תלויים ועומדים ערב יום התחילה, והם יועברו לערכאה המוסמכת לדון בהם לפי ההוראות האמורות, למעט אם עד יום התחילה החלו להישמע בהם טענות הצדדים.

(ב) ניתנה החלטה לפי סעיף 11ח לחוק העיקרי בתקופה של 30 הימים שלפני יום התחילה, ולא הוגש לגביה ערעור לפי סעיף 11ט לחוק העיקרי בנוסחו לפני יום התחילה, יראו את יום התחילה כמועד מתן ההחלטה לעניין הגשת עתירה על החלטה בהתאם לפרט 23(4) לחוק בתי משפט לעניינים מינהליים בנוסחו בסעיף 11 לחוק זה.

דברי הסבר

11ט לחוק העיקרי בנוסחו לפני יום תחילתו של חוק זה (להלן – יום התחילה), וטרם החלו להישמע בהם טענות הצדדים, יועברו לבית משפט לעניינים מינהליים, ויידונו כעתירות מינהליות.

בסעיף קטן (ב) מוצע לקבוע שהגשה על החלטת חשב כאמור אשר התקבלה במהלך 30 הימים שלפני יום התחילה, ושלא הוגש לגביה ערעור לפי סעיף 11ט לחוק בנוסחו לפני יום התחילה, תיעשה באמצעות הגשת עתירה מינהלית לבית משפט לעניינים מינהליים. על הגשת העתירה יחולו ההוראות לפי חוק בתי משפט לעניינים מינהליים, ובכלל זה תקנה 5(ב) לתקנות בתי משפט לעניינים מינהליים (סדרי דין), התשס"א–2000, לעניין מועד הגשת העתירה. עם זאת, לעניין מועד הגשת העתירה יראו את ההחלטה כאילו ניתנה ביום התחילה.

קובעת את העבירות אשר פקחי הרשויות המקומיות יכולים לאכפף ולפקח על ביצוען. התוספת האמורה כוללת, בין השאר, עבירות על החוק. הצעת חוק זו מבקשת להחמיר את העונש שאפשר להטיל בשל ביצוע עבירות מסוימות על החוק (ר' דברי הסבר לסעיף 4 להצעת החוק), ומשום כך השתנו חלק מסעיפי העבירות. מוצע לתקן את התוספת האמורה, כך שתשקף את התיקון האמור.

סעיף 13 סעיפים 1 ו-11 להצעת החוק מבקשים לקבוע כי הגשה על החלטת החשב לפי סעיף 11ח לחוק תבצע בדרך של עתירה לבית המשפט לעניינים מינהליים במקום ערעור לבית משפט השלום.

בסעיף 13 להצעת החוק מוצע לקבוע, בסעיף קטן (א), הוראת מעבר ולפיה ערעורים על החלטות חשב המשרד לפי סעיף 11ח לחוק, שהוגשו לבית משפט השלום לפי סעיף

